

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1914.

Första kammaren.

Nr 10.

Onsdagen den 28 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 3,30 e. m.

Justerades protokollet för den 21 i denna månad.

Anmälades och bordlades bankoutskottets memorial:

nr 1, med överlämnande av fullmäktiges i riksbanken till bankoutskottet avgivna berättelse; och

nr 2, med överlämnande av den till innevarande Riksdag avgivna berättelse av fullmäktige i riksgäldskontoret angående riksgäldskontorets ställning och förvaltning.

Vid föredragning av följande den 26 innevarande januari väckta och bordlagda motioner:

nr 30, av herr *Rosén*, angående skrivelse till Konungen med begäran om utredning beträffande möjligheten att indraga första och någon del av andra klassens personvagnar vid trafik å statens järnvägar; samt

nr 31, av herr *Stadener*, angående skrivelse till Konungen med begäran om utredning i fråga om beredande av söndagsvila m. m. åt arbetsanställda personer och studerande ungdom,

hänvisades dessa motioner var för sig till ett tillfälligt utskott.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet den av herrar *Wavinsky* och *Hellberg* den 26 i denna månad avgivna och då bordlagda motionen, nr 32, angående skrivelse till Konungen med begäran om utredning och förslag i fråga om statens medverkan till anordnande av goda och billiga teaterföreställningar.

Föredrogos och hänvisades till lagutskottet nedannämnda den 26 innevarande månad bordlagda motioner:

nr 33, av herr *Trygger m. fl.*, om åtgärder mot den tilltagande sedliga urartningen;

nr 34, av herr *Trygger m. fl.*, om ändring i 10 kap. 14 § strafflagen;

nr 35, av herr *Stadener*, angående skrivelse till Konungen med begäran om utredning och förslag beträffande ändring i stiftsindelningen;

nr 36, av herr *Ekman, Karl Johan*, om vidtagande av åtgärder i syfte att Stockholms stad med kringliggande landsbygd må avskiljas till ett särskilt stift med egen biskop;

nr 37, av herr *Klefbeck*, om tillägg till 27 § i lagen angående tillsättning av prästerliga tjänster;

nr 38, av herr *Ljunggren, August*, angående ändring av 1 eller 2 § i lagen om förbud mot handels idkande under vissa tider av dygnet;

nr 39, av herr *Ljunggren, August*, om meddelande av lagbestämmelser i syfte att lämpligt begränsa den tid å sön- och helgdagar, under vilken matvaru-, frukt- och blomsterbutiker må hållas öppna;

nr 40, av herr *Berglund, Fredrik*, om beredande av rätt för gift kvinna att föra egen eller annans talan vid domstol eller hos annan myndighet;

nr 41, av herr *Berglund, Jan Erik*, om åvägabringande av utredning angående lagstiftning i syfte att av det allmänna må i annan form än fattighjälp utbetalas bidrag till underhåll av barn, vars moder är ogift eller övergiven eller fränskild hustru;

nr 42, av herr *Lindley*, om ändring av 82 § sjölagen; samt

nr 43, av herr *Klefbeck*, angående ändring av 37 § andra stycket i lagen om allmän pensionsförsäkring.

Föredrogos och hänvisades till statsutskottet följande den 26 i denna månad avlämnade och bordlagda motioner:

nr 44, av greve *Hamilton, Carl*, om anslag till besättning av vissa officers- och underofficersbeställningar vid fältartilleriet;

nr 45, av greve *Hamilton, Carl*, om anslag till provisoriskt avlöningstillägg åt officerare och underofficerare med vederlikar vid Bodens trupper;

nr 46, av herr *Börklund*, om anslag till beredande av provisoriskt avlöningstillägg åt underofficerare med vederlikar vid vissa i Norrland förlagda trupper;

nr 47, av herr *Ericson, Hans, m. fl.*, om anslag för nybyggnad av krigsfartyg;

nr 48, av herr *Ekman, Carl Gustaf*, med anledning av Kungl. Maj:ts förslag om beviljande av 5,480,000 kronor för utförandet av vissa förändringar med avseende på Stockholms bangårdsanläggningar;

nr 49, av herr *Rosén*, om anslag för anläggning av ytterligare ett järnvägsspår mellan Norrköping och Mjölby;

nr 50, av herr *Rosén*, om anslag till fortsättning av statsbanan Ulriksfors—Volgsjön;

nr 51, av herr *Bellinder m. fl.*, angående statsanslag till Kapellskärnsbanans utförande;

nr 52, av herr *Bondeson*, om inlösen åt staten av Höganäs—Mölle järnväg;

nr 53, av herr *Lindblad, Ernst*, om anslag och låneunderstöd för byggande av den s. k. Nyköpings kanal;

nr 54, av herr *Lindblad, Ernst*, om uppställande av visst villkor för åtnjutande av statsbidrag med $\frac{2}{3}$ av anläggningskostnaden för nya eller omlagda allmänna vägar;

nr 55, av herr *Berglund, Jan Erik*, om tillfälligt lönetillägg till ordinarie tjänstemän av lägre grad vid statens järnvägar;

nr 56, av herr *Berglund, Jan Erik*, om avlöningsförbättring för vaktmästare, som tjänstgöra hos generaltullstyrelsen;

nr 57, av herr *Hellberg*, om statsunderstöd för åstadkommande av allmänna samlingslokaler på landsbygden;

nr 58, av herr *Magnusson, Gerhard*, om anslag till resestipendier åt svenska dramatiska artister; samt

nr 59, av herr *Sandler m. fl.*, om anslag till skoldistriktet i riket.

Föredrogos och hänvisades till bevillningsutskottet nedan nämnda den 26 innevarande januari avgivna och bordlagda motioner:

nr 60, av herr *Sandler m. fl.*, om uttagande medelst tillägg till inkomst- och förmögenhetsskatten av det belopp, som erfordras till begärt anslag åt skoldistriktet i riket;

nr 61, av herr *Stadener*, om höjning av dagarvudet för kontrollör vid tillverkning av socker; samt

nr 62, av herr *Trapp*, angående skrivelse till Konungen med begäran om förslag till ändring i gällande bestämmelser angående den skattefrihet, som i 11 § av förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt för visst fall medgivits kooperativ förening.

Föredrogos och hänvisades till bankoutsnittet de den 26 i denna månad bordlagda motionerna:

nr 63, av herr *Roos*, om pension från allmänna indragningsstaten åt f. d. soldaten Sven Peter Karlsson Holm; och

nr 64, av herr *Bergqvist*, angående pension åt lantbruksingenjören J. E. Berggrens änka och minderåriga barn.

Föredrogos och hänvisades till jordbruksutskottet följande den 26 innevarande månad bordlagda motioner:

nr 65, av herr *Ericsson, Ollas, m. fl.*, om anslag till understöd åt vissa elever vid lantbruks- m. fl. skolor;

nr 66, av herr *Ericsson, Ollas, m. fl.*, om anslag för höjande av landets svinavel;

nr 67, av herr *Lindblad, Ernst*, om tillägg till 14 § i lagen angående våghållningsbesvärets utgörande på landet; samt

nr 68, av herr *Ingeström*, angående skrivelse till Konungen med begäran om utredning och förslag i fråga om ändrade bestämmelser rörande ersättningsskyldighet för den, som söker tillstånd till vattenuppdämning.

Föredrogos och hänvisades till konstitutionsutskottet nedannämnda den 26 i denna månad bordlagda motioner:

nr 69, av herr *Boberg*, angående åvägbringande av sådan ändring i förordningen om kommunalstyrelse på landet, att bestämmelsen om kommunalstämmoprotokolls uppläsande i kyrka borttages;

nr 70, av herr *Magnusson, Gerhard*, om beredande av rätt för kommun att tilldela innehavare av kommunalt förtroendeuppdrag ersättning för mistad arbetsförtjänst m. m.; samt

nr 71, av herr *Söderbergh*, angående skrivelse till Konungen med begäran om utredning och förslag rörande villkor för upptagande av kommunala lån m. m.

*Interpellation
om söndagsvila
inom vissa arbetsområden.*

Herr *Gullberg* erhöll på begäran ordet och yttrade:

Jag anhåller härmed vördsamt om Första kammarens tillåtelse att få till statsrådet och chefen för kungl. civildepartementet framställa följande interpellation:

Vid 1910 års riksdag väcktes av ett antal ledamöter motion om söndagsvila inom vissa arbetsområden. Motionen, som hänsköts till lagutskottet, tillstyrktes på angivna grunder enhälligt av utskottet. Med anledning härav beslöt ock Riksdagen att

till Kungl. Maj:t avlåta en skrivelse i ärendet. I denna skrivelse begärde Riksdagen att Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa en undersökning i vad mån inom vårt land behöfelig söndagsvila utan berättigad anledning åsidosättes, särskilt inom industri, handel och andra närliggande arbetsområden, ävensom, därest utredningen skulle därtill giva anledning, för Riksdagen framlägga erforderligt lagförslag i ämnet. Av motiveringen framgick, att en undersökning som redan då var verkställd av kommerskollegii arbetsstatistiska avdelning, uppgav att icke mindre än 16,000 arbetare ha att utföra ordinarie söndagsarbete, därav 9,100 äro s. k. skiftsarbetare. Redan härav framgår med stor tydlighet, att det är en avsevärd kontingent av vårt folk, som på grund av sin sysselsättning är förhindrad att åtnjuta välbehöfelig regelmässig söndagsvila. Om betydelsen för folkhälsan och folk-trevnaden av regelbunden söndagsvila kan ju icke råda mer än en mening. Jag är ock, liksom Riksdagen var 1910 och väl ännu är, övertygad om, att en lagstiftning på detta område kan genomföras och skall visa sig vara till allmän välsignelse. En påminnelse om denna frågas stora vikt och betydelse innebar också den av många tusenden undertecknade s. k. söndagspetitionen; som år 1912 av ett antal bemärkta män frambars till Hans Maj:t Konungen och hans regering, i vilken petition en direkt hänvisning ägde rum till den av Riksdagen 1910 beslutade skrivelsen. Då årets trontal icke innehöll något meddelande om kungl. proposition i ärendet, och då jag vet, att stora skaror av vårt folk vänta på en lösning av denna fråga, tillåter jag mig att vördsamt till herr statsrådet framställa följande frågor:

1. Kan det förväntas att under årets Riksdag kommer ett lagförslag från Kungl. Maj:t i fråga om söndagsvila inom vissa arbetsområden?

2. Om denna fråga besvaras med nej, så frågas, när ett sådant lagförslag tidigast kan förväntas?

På gjord proposition bifölls herr Gullbergs ifrågavarande an-hållan.

Justerades nio protokollsutdrag för denna dag.

Kammarens sammanträde avslutades kl. 3,47 e. m.

In fidem
A. v. Krusenstjerna.